

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXX.

V Ljubljani 30. sušca 1877.

List 13.

Nagovor

sv. Očeta papeža Pija IX do kardinalov sv. Rimske Cerkve
v Vatikanskem dvoru 12. sušca 1877.

Častitljivi Bratje! Velikrat v žalostnih časih nemirnega našega papeštva smo sklicali vaš preblagi red v to dvorano, ter smo potožili pred Vami velike hujave, s katerimi je Cerkev nevredno stiskana, in smo razložili Svoje oporeke zoper tiste reči, ki so se doverševale, bodi si na Italijanskem ali v drugih krajih, v škodo apostoljskega Sedeža. Ali te poslednje leta smo mogli viditi nove, naj silovitiji napade in krivice, ki jih je Cerkev Božja po raznih jutrovih krajih katoliškega sveta imela terpeti od hudobnih neprijateljev; britkostni stan, v katerem smo in zapušenje, v katerem se nahajamo brez vse človeške pomoči, zdela se jim je prav pripravna prilika za udarce na nevesto Jezusa Kristusa. Res je, častitljivi Bratje, da bi bili radi danes predložili vam v premišljevanje to divje in obširno preganjanje, ki je zbučalo zoper Cerkev po raznih evropskih deželah; ker pa namerjamo dati vam drugi pot to grenko popisovanje, se ne moremo vender zderžati, da bi vas zopet ne spomnili na muke in vedno bolj trinoške peklenja, ktere terpi Cerkev tukaj na Laškem, in na nevarnosti, ki jih dan na dan večje vidimo nastajati Nam in temu apostoljskemu Sedežu.

Že teče sedmo leto, odkar so posilniki Našega civilnega papeštva, poteptavši vse božje in človeške pravice, prelomivši zvestobo slovesnih pogodb, in menivši, da nesreča slavnega katoliškega naroda je za-nje vgodni čas, s silovitostjo in z orožjem posedli okrajine, ki so bile vender v naši oblasti, so uplenili to sveto mesto, in z djanjem tolike hudobije so z žalostjo in britkostjo napolnili vesoljno Cerkev.

V teh prežalostnih časih so zunanji vladam delali hinavske in lažnjive obljube, kako bodo varovali Naše koristi, rekli so, da hočejo skazovati Cerkvi spoštovanje in čast, da oblast rimskega Papeža ima biti svobodna in neprikrajšana; merilo pa se je le na to, da bi Mi omamljeni s praznim upanjem ne spreumeli popolnoma, kakošne prežalostne in milovanja vredne reči Nas čakajo pod njih gospostvom. Sej dobro smo vedili brezbožne namene, ki so lastni ljudem, ktere zbira pohlep po novotarijah in pa pregrešna zveza, in smo očitno napovedovali, da ta božjeropni napad ne meri toliko na poteptanje Našega deželskega gospostva, kolikor na to, da bi po zatertem časnem gospostvu toliko ložej razdajali vse cerkvene naprave, premagali veljavo svetega Stola in popolnoma v nič djali oblast namestnika Jezusa Kristusa, ki jo Mi, če tudi nevredni, imamo tukaj na zemlji.

Ako to delo razdjanja in prekučevanja vsega, kar tiče cerkveno poslopje in red, še ni doveršeno, kolikor namerja osnova in sovraštvo preganjavcev, se more reči, da je pa doveršeno, kar tiče naj večji podertije, ki so jih dozdej nakopičili; in zadosti je, ako se ozremo na postave in določila, ki so oklicane od začetka novega gospostva do danes, ter jasno vidimo, da vse po malo in malo, eden za drugim so nam bili ugrabljeni vsi pomočki in sredki, kterih neogibljivo potrebujemo, da vladamo Cerkev katoliško, kakor je prav.

In zarés, brezbožnost, ki se je spolnovala v zatiranji cerkvenih redov, nas je v veliko škodo oropala mogočnih in koristnih pomočnikov, kterih djanje Nam je skoz in skoz potrebno, da se zveršujejo vradi cerkvenih redov, in opravljanje tolikih oddelkov Naše službe. In o ravno tistem času je v tem Našem mestu razdjala toliko hiš, ki so v se sprejemali redovnike tujih narodov, kakoršni so preteklo čase navadno hodili v to stolnico poživljat se na duhu, in odgovor dajat od svoje službe. In spodrezala je korenine tolikim koristnim in rodovitnim sadicam, ki so razširjale v vse dežele po svetu sad blagra in mira.

Ravno ta krivica zatiranja je mahnila po vstavih (kolegijah), ki so bili ustanovljeni v Rimu, da pripravljajo delavce za ss. misijone, ki naj bi nosili luč evangelija tudi v daljne in divje dežele; nearečno je ugrabila tolikim narodom zveličaven pomoček pobožnosti in ljubezni in to tudi še v prehudo škodo svetne izobraženosti človeštva, ki izvira iz svetosti, učenosti in moči naše svete vere.

Te tako imenovane postave, same na sebi naj bolj neusmiljene, koliko bolj sovražne blagostanju človeškega družbinstva, so dosegle pa še večji terdobo po novih naredbah državnih ministrov, po kterih se z ostrim žuganjem prepovedujejo zedinovanja redovnih družin v skupni hiši in nove sprejemanja v redove obeh spolov.

Potem ko so bili cerkveni redovi razdžani, so osnove in delo razdjanja obrnili na potertje medsvetnega duhovstva, in dali so tisto nesrečno postavo, ter smo Mi in italijanski škofje z veliko bridkostjo mogli viditi, kako se mladi kleriki, upanje Cerkve, svetišu bogoskrunsko odtergujejo in ravno v ti starosti, ko se službi Božji hočejo slovesno posvetiti, so prisiljeni posvetni bojni meč si opasati in živeti po takem načinu, ki je naredbam in duhu njih poklica čisto in popolno nasproti. Kaj čem o tem še več govoriti?

Nasledovale so druge krivične postave, po kterih se je Cerkvi poropalo večji del vse premoženje, ktero je imela na podlagi posvečenih, vednih in nežaljivih pravic, in na njegovo mesto so postavili le po nekaj malih prihodkov, ki so pa zmeraj podverženi nestalni

minljivosti časnih okoliščin, dobri volji in poljubnosti državne oblasti.

Tudi smo mógli objokovati, ko so bili postavni lastniki brezobzirno pregnani iz tistih premnogih poslopij, ki jih je bogoljubnost vernikov zidala z naj večimi stroški, vrednimi Rimskih keršanskih časov, in ki so bile mirno pribežališe Bogu posvečenim devicam, ali redovnim družinam; zdaj pa so obrnjene v posvetne namene.

Dalje so bile iz naše oblasti in oskerbništvu posvečenih služabnikov izmaknjene tolike dobrotne naprave in vstavi, posvečeni dobrotnosti in zverševanju usmiljenja. Nekatere teh naprav so bile vstanovljene od prejšnje dobrotnosti samih rimskih papežev, naših prednikov, in od bogoljubne darežljivosti zunanjih narodov za pomoč v potrebi in za polajšanje družih rev in nadlog. Ako so nekatere take naprave občinske dobrotljivosti še pod Cerkvenim nadzorstvom, že se kriči, da v kratkem je pričakovati postave, po kateri se nam bodo le-te naprave uzele, ali čisto razdajale, kar očitne pisma jasno in nedvomno oznanujejo.

Razun tega smo vidili, in to opomnimo z nezmerno serčno bridkostjo, kako je Cerkveni oblasti in vodstvu iztergan očitni in zasebni poduk v vedah in umetnijah, in učilo je izročeno ljudem sumljive vere, ali celo očitnim sovražnikom Cerkve, ki se niso sramovali očitno spoznavati se k hudobnemu brezboštvu.

(Dalje sledi.)

Pirhi za veliko noč.

(Konec.)

Velika noč.

Po tolikem žalovanji se po vsem svetu oglasi: Aleluja! Kristus je od smerti vstal! Veselje je nepopisljivo, ktero navdaja vse serca. Med vsimi godovi, ki se v keršanski Cerkvi praznujejo, je Velika noč naj večji in naj častitljiviši. (Sv. Leon.) — Velikonočna nedelja je kralj vsih dni. Velika noč vse praznike tako presega, kakor solnce presega zvezde. (Greg. Naz.) — Sleherni postergaj „stari kvas“, reši se greha, da boš vžival velikonočno veselje.

Kaj nam je premišljevati ta veseli dan?

Kristus je vstal od mrtvih, in to vstajenje je tako gotovo in spričano, da ga živa duša ni mogla in ne more utajiti. To mogočno poterjuje našo vero, naše upanje in naše lastno vstajenje.

Kaj nam je storiti v oziru na ta praznik?

1. Vstajenje Kristusovo hvaležno premišljujmo.
2. Zveličarja za milostno vstajenje serčno hvalimo.
3. Umirajoče z vstajenjem Gospodovim radi tolažimo.

Kaj pomeni blagoslovjevanje velikonočnega jagnjeta in družih jedil?

Spominja nas na jagnje, s čigar kervjó je bil Moses Izraelce v Egiptu smerti obvaroval, ktero jagnje je bilo predpoda pravega velikonočnega Jagnjeta, Kristusa Jezusa, ki je bil tudi ko nedolžno Jagnje darovan za naše življenje, in je zdaj častitljiv od smerti vstal. — Tudi druge jedila se blagoslovljajo, da bi vernikom tek-nite v dušno in telesno zdravje ter bi se toliko bolj veselili prečastljivega vstajenja Gospodovega.

Ali se smé tako imenovani „žegen“ že veliko soboto vživati?

Bog ne daj pred nedeljo kaj mesnega vživati! Kdor bi to storil, prelomi post in stori smertni greh, ker tri poslednje dni velikega tedna je še zapovedani post. Do kdaj terpi velikonočni čas?

Do vnebohoda Gospodovega, in do tega časa morajo vsi katoličani opraviti velikonočno spoved in sv. Obhajilo. Kdor bi to opustil, je izločen izmed udov sv. matere katoliške Cerkve, — ni več katoličan, dokler se z Bogom ne spravi. Kdor, postavim, je tudi bil pri spovedi, pa ni opravil, mora zopet iti, kakor mu je spovednik naročil, da ga izobčenje ne zadene.

Aleluja! Kristus je od smerti vstal!

Aleluja! vsi angelji glasite

Bogú, zmagavcu čez truhlobo smert;

Aleluja! vse ljudstva zadonite:

Končan je boj, — je satan, greh potert!

Odperti grob pričuje svetu slavno:

Gospod, ki iz zavisti bil vmorjen,

Naš Jezus, šel iz groba je zmagavno,

Aleluja! Bod' hvaljen in češčen!

V obleki svetli angelj oznanuje

Ženam ob grobu: „Ni ga tukaj več!“

Morilec straža plašna sporočuje:

Iz groba vstal je, solčno je bližech. —

Kristjan, radost naj serce ti prešine!

Odrešen si prekletstva, greha zdaj;

Naj ne straše te več gomilne tmine,

Telo tud' tvoje vstalo bo kedaj.

Telo da vstane takrat presvitljeno,

In boš zmagavcu Jezusu enak;

Imej zdaj sveto vero — rimsko — eno,

Za vero bodi Kristusov junak!

Ne omahuj nikdar na levo, desno, —

Terdno vse veruj, kar te Cerkev uči;

Nji služiti On vkaže je slovesno,

Ki danes vstal iz lastne je moči.

Če slepi svet, vtopljen je v grudomolstvu,

Jo, kakor judje Kristusa, čerti;

Pa véki vsi naznanjajo vesoljstvu:

Da z njo Gospod je, Cerkev v Njem živi!

Gospod, ki častno zmagal je hudobo,

Nevesti hude spóne bo razdjal;

Ovenčal v novič jo s častjó, svetlobo;

Ponižal vse sovražnike do tál!

V zavésti tej zahvalo Njemu živo

Zglasuj goreče z angelji vesel;

Povzdigni križ — zastavo prečastljivo,

Na uji te smerti, pekla je otél.

Naj duh se tvoj zaupno k Njemu dviga,

Ki kri predrago za te je prelil;

Neskončni čin ljubezni naj te vžiga,

Da se Mu ves v ljubezni boš daril.

Izlij občutke serčne v pesem krasno:

Zmagavec smerti, sladki Jezus moj!

Aleluja! Aleluja! ti glasno

Hvaležen pojem — rešen sluga Tvoj!

Radoslav.

V spoznavanju sv. vere ne bodi plaha vera!

Preljuba značajnost,
Oj, čej si doma?

Petelin vertin je dober le na strehi, med katoličani ga ni treba. Kdor ni mož-beseda, je revna beba; kdor nima postavnosti, se nikjer ne prikupi, tudi pri posvetnjakih ne; kdor priseženo zvestobo prelomi, ni piškavega oreha vreden; kdor zaradi ljudi, zaradi časti, za denar Boga zataji, je Judež, očernjen pred vsem svetom! Bolj olikana beseda tako počenjanje imenuje „neznačajnost“. „Neznačajni človek“ je nezvest plahutar, ki danes služi Bogu in svoji veri, ako se mu petica kaže, jutri pa satanu in prostomišljakom, če mu srebernjak Judežev obetajo! „Neznačajni človek“ je nezvesta klama, omahljivec, ki ima svoje poštenje za kaki kosček časne koristi na prodaj.

Naj sramotnejši je neznačajnost oziroma na vero, ko se omahljivec do samega Boga tako gerdo obnaša. Ako imaš srečo, da si katoličan ter pravoverec, bodi Bogu hvaležen in zvest, zakaj milijone jih je, katerim ta milost ni došla. Bodi stanovit, zvest in serčan, in to značajnost moraš kazati v svojem govorjenju in djanju, v vsem bitju in življenju. Ako si zapisan v kerstne bukve in se katoličana imenuješ, v svojem življenju pa si vse drugo, le katoličan ne: si ti neznačajan, nezvest človek, sramovati se moraš samega sebe, sramovati se pred Bogom, sramovati se pred poštenimi ljudmi. Katoličan mora biti ves katoličan, skozi in skozi, v svojem spoznavanju in življenju. Le kdor je taki, se reče: „to je mož, to je značajan človek“; celo judje, turki in pogani ga spoštujejo, kakor se nasproti odpadnik vsakemu stidi. Ravno te dni je bilo brati, kako je eden Slovencev sam vidil, da tudi pravi turki odpadnika zaničujejo. Kdor tedaj vero zaverže ali pa s svojim prizadevanjem po naukih sv. vere ne živi, to ti je neznačajan — „žalostna njemu majka“! Kaj bo še le, ko pride pred Božji sodni stol!

Cesar Konstantin Klor, oče velikega Konstantina, je bil pogan, pa je imel veliko kristjanov na svojem dvoru, — naj berže zato, ker se je med vsimi na-nje najbolj zanašal, da so zvesti in značajni ljudje. Sej se tudi dandanašnji vidi, da veliki sleparji in goljufi, veliki tatovi in morivci so izmed tistih, ki jim ni mar za njih vero; le zvesti verniki so tudi poštenjaki povsod. Nekega dne si Konstantin Klor eno izmislil, ki bi se dobro prilegla na marsikterem dvoru, v marsikteri vladnji, pri marsikterem gospodarstvu: hotel je svoje ljudi poskusiti, koliko tehta njih značajnost. Zbere toraj vse préd-se, govori jim besede, ki so bile prav pripravne jih zbegati in jih spraviti v skušnjavo, da bi od vere odpadli; poslednjič zahteva od vsacega posebej, naj pové, kaj misli.

Nekteri izmed njih, ki jih je lomil strah pred ljudmi in so jih plašili marsikteri časi oziri, se začno bati za čast, za službo; menijo si s tem srečo prav dobro podpreti, in — sramotno zatajé svojo vero; naj večí del pa se jih je serčno in moško odrezalo ter so se na glas naznanili za kristjane. . .

Sedaj še le je Konstantin razodel, kaj je njegov namen: ené je zavolj njih moške stanovitnosti obilno in slovesno pohvalil; grajal pa druge z živim očitanjem zaradi njih mevžaste in kazni vredne nestanovitnosti. „Kako“, je rekel, „bi mogli le-ti cesarju neprelomljivo zvestobo ohraniti, ker so prisegolomni in nezvesti proti svojemu Bogu?“ Spoznal jih je nevredne svoje službe in spodil je zanikarneže s cesarskega dvora; une pa, ki jih je našel pripravljene odpovedati se rajši vsemu kakor

pa svoji veri, je po pravici čislal za svoje naj zvestejši služabnike, ohranil jih v službi in vedno naslednjič jim je skazoval dobrotno svojo prijaznost in zaupanje. Rekel je: „To so značajni ljudje, zvesti svojemu Bogu, bodo zvesti tudi svojemu vladarju.“

Znanemu knezu Bismarku, ki mu morebiti ni znana ta dogodka Konstantina Klor, se je pred nekaj časom boje ena pripetila, ki mu naj berže ni prav dobrih sanj napravila. O priliki, ko se je v državnem svetu obravnavala šolska reč, je Bismark šuntal neko grofinjo, naj njegovemu možu prigovarja, da bo v zboru glasoval po Bismarkovi misli; bil je namreč njen mož državni poslanec. Ali kaj mu grofinja odgovori? Rekla je: „Gospod knez, človek mora delati po svojem prepričanju, če ne, je mevža.“ Kako prav je imela ona in kako napak Bismark, kaže tudi to, da je Bismark za prav spoznal je nadalje ne nadlegati.

Katoličani, mladenči, gospodje, možje: ali niste včasih taki zanikarni plašljivci v spoznavanju svoje katoliške vere, da vas celo ženske v tem premagajo, imajo več serčnosti in značaja kot ga imate vi! Ali imate še kaj vere? Menite kali, da Sin Božji ni govoril resnice, ko je tako slovesno zaterdil: „Kdor mene pred ljudmi spoznava, njega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, kateri je v nebesih. — Kdor mene pred ljudmi zataja, bom tudi jaz njega zatajil pred svojim Očetom, kateri je v nebesih. — Kdor se mene in mojih besed sramuje, njega se bo sramoval tudi Sin človekov, kadar pride v svojem veličastvu.“

Bog nam daj moč: sv. vero spoznavati pred vsem svetom, v molitvi, v prejemanju ss. zakramentov, doma, na potu, v cerkvi, v družini, pred visokimi in nizkimi, v sreči in nesreči, v zdravju in boleznih, v življenju in v smerti! O katoliška mladina, ti si začela izgledati prastomišljakov posnemati, veliko izmed vas jih hodi po napenih potih! Ti velikrat Kristusa pred ljudmi tajiš, ti sama svojo obsodbo podpisuješ! Ne bodi lahkomisljena, katoliška mladina, premisli in premišluj one besede, niso moje, Gospodove so, kateri te bo sodil!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Pri Mariji Škapulirski na Češnjicah, 14. sušca. V nedeljo, 11. sušca, ravno pred keršanskim naukom dobim od prečast. gosp. dekana Moravškega žalostno poročilo: „Častiti gospod Francišek Ks. Vrančič je danes ob 2 čez polnoč v Gospodu zaspal. Pogreb bo 13. t. m. ob 9.“ — Priporočivši po keršanskem nauku dušo ranjega Božji milosti, faranom pa v pobožno molitev, se odmenim za torek na pogreb. Pot, po kateri se zamore le peš hoditi in je v lepem vremenu dobri 2 uri hodá, je bila zaradi obilnega snega zelo slaba, sem ter tje vsa ledena, polzka, ali pa zamedena. Pa priporočivši se ljubeznivemu vodstvu svojega angelja varha in sleherno, če tudi malo težjo, nevarnejšo, stopinjo darovaje za dušo rajnega sošolca, sem čutil pot še zadosti lahko, in pred kot sem menil, dojdem v Moravče. Že med potjo mi s prijaznih gričev ubrano zvonjenje pri različnih podružnicah razprostrane Moravške fare na ušesa doní. Blizo Moravč začujem mogočno ondotno zvonjenje pri farni cerkvi sv. Martina, ker rajnega ravno v cerkev nesó.

V prostorno farno cerkev stopivši jo najdem vso napolnjeno vernega ljudstva. Bil je ranji Moravški domačin, ne pa ondotni dušni pastir. Ta obilna vdeležba vernega ljudstva je častno spričevanje za Moravške farmane. Veliko sv. mašo so opravili preč. g. dekan Moravški sami, ki so tudi pogrebni spreved vodili in lju-

bemu rajnemu poslednjo posteljo — v hladnem naročji matere zemlje blagoslovili. Poslovilni govor so pa imeli Vaški gosp. fajmošter. Vsih duhovnov z bratom rajnega vred bilo je pri pogrebu 23, vmes 5 sošolcev. Da tudi Kamničanje svojega nekdanjega dušnega vodnika še niso pozabili, so nam bili priče nekteri gospodje Kamniški čitalničarji, ki so došli k pogrebu, in so peli popred v cerkvi pri sv. maši, pri kateri je orgljal gospod učitelj iz Doba, pozneje pa pri grobu še 2 slovenski lepo vbrano v čveterospěvu zapeli. Gospod dekan so bili pri obedu omenili posebno poterpežljivost, s katero je ranji prenašal svojo bolehnost in so rekli: bil nam je v tem ranji res izgled. Pripovedovali so tudi, kako se je tako rekoč v naročji svoje ljube matere počivajoč ločil iz tega sveta.

Povživljaj je svojo dušo z angeljskim Kruhom za čas svoje bolezn, kakor sem slišal, pogosto. Bog mu daj večni mir! Vaim pa, ki so došli prijatelju ali duhovskemu sobratu skazat poslednjo čast, Bog poverni, posebno pa še preč. g. dekanu, ki so ne le vse iz gole prijaznosti in keršanske ljubezni po ranjem tako lepo vravnali in opravili, ampak v svoji znani gostoljubnosti še kakor došle gospode duhovnike, tako tudi očeta in mater, brate in sestro ranjega pogostili.

Križevskim farmanom (na Dolenjskem), kjer je ranji naposled pastiroval in si svojo bolezen nakopal, bodi g. Frančišek še prav posebno v molitev priporočen. Dva gospoda kaplana, in sicer oba precej krepka, čversta, je ta težavna fara zaporedoma zgubila. Sej pa tudi ni čuša, posla je ondi dosti za tri duhovne. Ali zdaj je tam že nekaj lét le po en kaplan, gosp. fajmošter pa še na nogi boieha. Oba ranja gospoda kaplana sem spremljal k pogrebu. Ravno pri pogrebu r. gosp. kaplana Jakopa Grošeljna sem še prav posebno vidil, kako tudi dobri Križevci svoje duhovne spoštujejo in ljubijo. Še pozneje so njegov grob vedno s cveticami kinčali.

Ljubljene svoje sošolce pa, ki smo z g. Frančiškom zgubili že tretjega sobrata in tovarša (namreč čč. gg.: Jakopa Juvana in Ernesta Čubra), naj opomnim prijateljske obljube, ki smo si jo kot sošolci in duhovski sobratje nasproti dali, predno smo se po različnih svojih službah razšli, obljube namreč, da po vsakterem umerlem tovaršu opravimo ostali vsak po tri ss. maše. Bog daj nam, ki smo bili v bojnem letu 1866 v Kristusove vojsake posvečeni, ki služimo za sv. Cerkev v zelo viharnem času, v dobrem vselej serčnim in stanovitim biti, da se enkrat pa veselo zopet snidemo s svojimi ranjimi tovarši na Očetovem domu za vselej!

Iz Konjic, 20. sušca. (*Veliko zločinstvo.*) Človek bi komaj verjel, kar se je sinoči, v god sv. Jožefa, v Oplotnici (veliki vasi Čadramske fare) zgodilo. Ali Bogú se smili, da je vse gola resnica. V sredi vasi prebiva barantalec z lesom, Leopold Magerl po imenu, s svojo malo družino v lastni hiši. Sinoči je šel bližnjega sosed Jož. Kosa za god vezovat. Za varha doma pustil je svojo pridno, zvesto in pobožno deklo, Ano Gajšekovo, s Sladke gore domá. O poli dvanajstih pride gospodar s svojo družinico domú. Pa kdo popiše strah, kateri je vse obšel, ko najdejo vežne vrata vromljene — v hiši pa vse tiho, vse temno. „Roparji so bili tukaj — to je gotovo!“ — Ali kje je Ančka? se vprašajo med seboj. Ko notri stopijo, najdejo hišo oropano — Ančko pa, zvesto deklo — zaklano v lastni kervi vtopljeno na postelji mrtvo ležati. Grozoviten pogled! Berž ko ne, se je deklica zbudila in na pomoč klicala. Roparji so pa siroti neusmiljeno vrat do vertenca prerezali. Rane na njenih rokah in kri po steni pričuje, da se je s tolovaji še borila. Gotovo strašna smert! Vendar naše

Ančke ni našla nepripravljene. Zjutraj je bila pri spovedi in pri sv. Obhajilu, kar je sploh pogostem opravila. Naj bi si to zapomnili zlasti oni, ki še velikonočno spoved radi na zadnje dni odlagajo, da ne govorim o tistih, ki jo mar celo opuščajo! Našli so jo pošteno oblečeno, kakor se pobožnemu keršanskemu dekletu spodobi. Zapujamo, da njej je sv. Jožef pri Bogu milostljivo godbo sprosila, ker je njegov god tako lepo obhajala. Časne kazni, ktere bi še kje bila imela prestat, je s toliko bridko smertjo gotovo pred Bogom poravnala.

Kar gospodarja zadeva, so mu tolovaji veliko škodo napravili. Odnegli so mu čez 100 gl. v srebru in cekinih. Vendar tega, kar so berž ko ne (roparji) iskali niso našli. Pred nekimi dnevi je na Polčanski pošti prejel 900 gl., za katere so tolovaji brez dvoma vedeli. K sreči jih je pa bil tako shranil, da jih tolovaji niso našli. Druga še večja sreča je bila za njega, da ni roparjem v roke prišel. Pobrali so mu razun drugih reči tudi puške in pištole. Strašansko klanje bi bilo znalo nastati, ako bi bil prišel gospodar poprej domú.

Gosposka je že po noči zvedela o tej strašni nesreči. Bog daj, da bi prišli zločinom na sled! Pred nekaterimi leti so roparji v Sladkogorski fari poštenega kmečkega zasebnika Blaža Cvenka na enak način umorili in oropali. Viši sodnija je lepo darilo obljubila onemu, ki bi pomagal roparje zaslediti. Tam se doslej še ni posrečilo, znabiti vendar tukaj.

O blaženi liberalizem! O presrečna nova era, ki s svojimi hvalivci Franččškone, Haklerje in njim vredne pajdaše rodiš!

Poznejši pristavek. Žalost za ranjko Ano Gajšekovo je velika v Oplotnici, kakor okolici. Sirota je bila štiri rane prejela na vratu in palec so ji malo da ne odrezali. — Enega teh zločinov so zasačili blizo Maribora, kamor so jo bili vsi roparji napeli. Vjeli so tudi mlado žensko, ki je boje oropani denar izdajala. Roparji so menda iz Mariborskega okraja domá. Poglavitni je berž ko ne na Ogerako pobegnil.

Iz Oseka na Goriškem, 23. sušca.*) Gotovo ni prinesla draga nam „Zg. Danica“ še nikdar kakega dopisa pod imenom omenjenega naslovnega kraja „Oseka“, kakor tudi ne iz onega Oseka v Slavoniji, ki je po velikosti podoben naši „solnčni Gorici“ — avstrijski Nizzi. In zakaj nek sem si jaz zmislil ravno zdaj za velikonočni čas od tukaj pervikrat v „Zg. Danico“ pisati? Pervi in slednji razlog tem verasticam je ta, da bo 3. aprila t. l. ravno leto, odkar je bila tukaj vstanovljena v novo vikarija. Ker pa „Danica“ rada prinaša članke, ki zadevajo zadeve in življenje sv. matere katoliške cerkve, naj se mi dovoli spregovoriti nekaj besedi, ki zadevajo vstanovljenje in čast tukajšnih prebivalcev. Ravno vstanovljena vikarija je živa priča, kako lepo tli vedno v sercih vernih katoliških Slovencev ljubezen do Boga in njih zveličanja. Razlogi, zakaj je blagovolila naša prečast. goriška nadškofija uslišati že dolgoletne prošnje tukajšnih prebivalcev, so v istem vstanovnem pismu našet, ter glavni so ti le (št. 580, die 3. Aprilis 1876; vstanovno pismo):

„Ker so Nas prebivalci občine Oseka in Vitovelj v čerški fari že pred mnogimi desetletji in posebno te poslednja leta serčno neodjenjaje prosili, da bi dobili lastnega duhovnika, ki naj bi opravljaj službo farnega namestnika (vikarija), smo Mi Andrej nadškof želje in prošnje tih prebivalcev uslišali, ker so operte na dovolj tehtne razloge, kakor so: oddaljenost tih krajev od farne cerkve v Čerčah, več ali manj eno uro, izdatno šte-

*) V zadregi smo spustivši bolj osebne reči spis okrajšali; nadjamo se, da bo prav tako. Pozdravljeni! Vr.

vilo duš, ki se je namnožilo že na 1060 duš, in ker obstoji že tam (od 1873) šola za mladost, smo odločili tedaj lastno vikarijo v Oseku ustanoviti, ter jo s tim ustanovnim pismom za ustanovljeno razglasimo, z odvisnostjo od čerliškega fajmoštra in pod sledečimi pogoji" itd. Poleg tih vzrokov je bilo še več drugih, kakor je za toliko se naraslo število vseh farmanov premala farna cerkev, ki bi se bila morala za obseg toliko vernih zdatno povekšati in razširiti; pastirska služba po tolikanji raztreseni fari je prihajala za dva duhovnika, fajmoštra-dekana in le enega kaplana, že pretežavna, ter bi moralo za naprej oskerbovanje duš in podučevanje v keršanskem nauku pri tolikih otrocih — kolikor toliko — škodo terpeti. Zato so bili prebivalci nove vikarije te od preč. nadškofijstva jim skazane dobrote silno veseli, kar so tudi o prihodu svojega prvega vikarja (č. g. M. V.) 4. maja 1876 očitno naznanje dajali. Res, da dobra reč ni čisto brez nasprotnikov, kateri pa bodo zaupljivo tudi spoznali, da naj boljši je edinstvo.

Vikarijske cerkve varuh je sv. Martin škof, ktere ga si je tudi po Kranjskem in vsem katoliškem svetu toliko cerkvá pomočnika izvolilo. Prilično sloveča božja pot je podružnica Matere Božje na Vitovljah, na prijaznem griču nad Čavnom. Ta zarad starosti sloveča cerkev je bila 1518 v imenu oglejskega patrijarha od Daniela de Rubeisa, škofa v Carole nad Benedkami, posvečena. Podpisan je na pergamentu tudi patrijarhov kancelar Avgust Sanctonimio.

Cerkve je dostatno velika in v lepem zlogu zidana; le prazna je še, ker je uboga. Ljudje so z malim razločkom prav dobri in vneti za Božjo čast; pa letos jih tare, kakor ostali svet, revščina zastran lanske neslišano slabe letine.

V Marija-Zvezdi v Bosni, sv. Jožefa dan 1877. — Ker se Kranjci že od davno tolikanji za nas pečajo, jih bo morebiti mikalo kaj bolj natancega slišati od nas in od našega kloštra.

Tedaj še živé tam-doli ti Trapisti? O še še živé, in jih je celo še zmeraj več, dasiravno je že to veliko, ako se njih število ne manjša. Zakaj poldruge leto je, kar se je število kristjanov v ti deželi po vseh stranéh zmanjšalo; ali bi se bilo tedaj čuditi, ako bi bili tudi Trapisti desetinjani?

Danes enkrat sem se potrudil jih šteti. Do sedaj nikoli nisem za gotovo vedil, koliko udov šteje naša hiša. Pa sej je tudi težko zapomniti, ker vedno prihajajo in odhajajo, se torej zmeraj menja število. Danes tedaj nas je 46 s priporom. Po rojstnem kraju se ti šest in štirideseteri moške delé v naslednje dežele in okrajine: Dunajčani so 3, Spodnje-avstrijancev 5, Gornje-avstrijanci 3, Badenci 4, Vitenberžani 2, obrenska Prusa 2, pruska Šlezaka 2, Hervat 1, Moravcev 6, Šlezak 1, Oger 1, Parci 4, Korošec 1, Štirici 3, Holandec 1, Francoz 1, Lah 1, Kranjca 2, Predarlci 3.

Po svojem prešnjem stanu in opravih so bili: Kmetje, hlapci, strežaji, bogoslovci, gimnazijci, profesorji, kaplani, župniki, redovniki, pušavniki, cerkveniki, mizarji, čevljarji, krojači, zidarji, slikarji, tapcirarji, peki, kotlarji, ključarji, klepači, sobni malarji, tovarni delavci, mlinarji, čokoladarji, tkavci, juristi, jezuitovski patri, bukvovezi, košarji, vojaki, plemenitaši, veliki in mali posestniki, vertkarji, učitelji, vervarji, vinski pisarji.

Enako raznoteri smo po jeziki. Pri nas imamo: češčino, madjarščino, francozščino, štirščino in kranjščino, flamenščino, laščino, bošnjaščino, latinščino, nemščino, poljščino, furlanščino, hervaščino.

Ako se bo dalje tako veršilo, treba bi bilo, da zopet Mezofanti vatane iz groba za tolmača.

Tudi po starosti delajo ti 46teri dolgo atopnjo;

ljudi imamo od 14. pa do 60. leta, še celo 60letnih novincev. Od vseh teh jih je 16 v koru, tedaj belo oblečenih, in med njimi 7 mašnikov. Trideset jih je bratov lajkov z rujavim habitom.

Pri tolikih ljudéh in rokodelcih se nam vendar pogreša še mnogoterih delavcev. Še smeraj več zidarjev, več krojačev in mizarjev, in saj še enega kolarja bi mógli imeti. Tudi za poljsko delo, oranje itd. nam še manjka bratov. Ako bi jih sami dosti imeli, ne bilo bi nam treba tujim rokodelcem toliko denarja dajati in zamogli bi s temi dninarji marsikaj drugega dobrega doseči.

Ako zdaj Kranjsko primérjam z drugimi deželami in v postavljenem zapisniku nahajam le samo dva Kranjca, moram reči, da to je veliko premalo, in sicer iz dveh vzrokov. Pervič so Kranjci po rodu in jeziku sorodni z Bošnjaki, in veliko bosanskih prebivalcev se je boje nekda v Kranjsko izselilo; sej en kraj na Kranjskem se imenuje Banjaloka — po izselcih iz okraja bosanske Banjaluke. Ali se ne bode vnukom nekako posebno tožilo po deželi njih očetov, da bi tam kakor Trapisti služili Bogu in svojim bosanskim bratom?

Daje je Kranjsko prav blizu Bosne, in po železnici in parobrodu se zdaj pride v poldrugem dnevu. Ta pot se opravi z 10—12 gold. Ako torej Predarelsko ali Badensko dá po enega Trapista, bi jih móгло Kranjsko priméroma dati 3—4, brez ozira na sorodstvo.

K temu pa se Kranjec šestkrat hitreje in lažje nauči tukajšnega jezika, kakor pa Badenec ali Predarlec. Kaj čem potem reči še le o vzhodnjem ali zahodnjem Prusu, ki mora s tolikimi stroški sem popotovati?

Kaj neki je vzrok te vneemarnosti v dajanji novincev? V pomanjkanji poklica v red ta vzrok ne more biti, kajti Kranjci tudi v druge redove dajejo veliko svojih ljudi. Še manj pa je v mehkužnosti in lahkoživnosti, zakaj Kranjci so vterjeni z delom in slabim živem. Menim, da vzrok je bolj v pomanjkanji pojasnovanja in spodbudovanja po kranjskih duhovnih. Ako bi domači duhovni ljudém dopovedovali, kako važen je ta red za ondotno deželo, kako naglo se razširja po Bosni, kako zaslužljive so klošterske dela in početja; bi se vender moralo več Kranjcev pri nas glasiti.

Kar tiče denarno podporo našega kloštra, se je dosedaj Kranjsko pred naj večim delom, pač da, pred vsimi drugimi avstrijskimi deželami naj bolj skazovalo, „propterea laudo vos“ (zato vas hvalim); kar pa tiče dajanje ljudi za naseljevanje Trapistov — „in hoc non laudo vos“ (v tem vas ne hvalim). Zakaj v tem se pač niste skazovali. Moža, ki ju imamo iz Kranjskega, sta le iz nižjih rokodelcev, ki v kloštru nikoli ne bodeta katic velikih del doverševala. Velikost darú pa je v njegovi tehtnosti in v natezanji, ki ga je treba, da se človek premaga in daruje. Čverste mlade duhovne izpustiti, je gotovo darežljivost za škofijo, za deželo. Pa tatic še nimamo s Kranjskega. S samimi krojači in košarji ne morem začeti staviti novih samostanov; k temu potrebujem priporov, oskerbnikov in noviških vodnikov, ob kratkem, čverstih, gorečih, mladih, močnih, djansko izurjenih duhovnov...

Tatic duhovnov pa ima Kranjsko, če tudi ne zadosti, pa vender več memo veliko družih škofij. Ali bi bila mar to celo tako nedosegljiva darežljivost, ako bi nam vsaka škofija prepustila saj enega čverste duhovna? Se vé, taki duhovni bi morali k nam priti edino le s tem namenom, da bi bili dobri Trapisti in drugega nič ne, nadaljno Bog iz njih stori...

(Dalje nasl.)

Spomini na Oglej.

Potopisne čertice.

(Spisal Janez Bilc.)

(Dalje.)

Po tem kratkem zgodovinskem premišljevanju stopimo, dragi bravec, v velikansko hišo Božjo!

Po nekoliko stopnicah navzdol pridemo v cerkev. Pokropimo se z blagoslovljeno vodo, ktera je hranjena v silnem kamenu, kapitulu velikega stebra, ki je svoje dni znabiti kinčal kak malikovavski tempelj. Poklek-nemo v bližnjo klop, da na tem svetem mestu odkrijemo v kratki molitvi Večnemu prošnje in želje svojega serca, da tukaj sebe in svoje priporočimo v priprošnjo blaženim nebeščanom, kateri so ta kraj s svojimi stopinjami, znabiti s svojo kervjo posvetili, katerih ostanke tukaj poveličanja čakajo. O kako lahko se tukaj človeško serce proti nebu povzdigne, kako lahko človek za kake trenutke posvetne skerbi in britkosti odloži! Nikoli ne bom pozabil dné, ko sem bil v Oglejski baziliki. Oglejmo si jo zdaj nekoliko!

Cerkev ima tri ladije, srednja je mnogo viša od stranskih, in je na križ zidana. Njena dolgost je 35 sežnjev, širokost 16 sežnjev, v križu je 26 sežnjev široka, visoka je čez 14 sežnjev. Njen zvonik je 38 sežnjev visok in 5 sežnjev širok, ter ves iz rezanega kamna zidan. Sredi v zvoniku je drug stolp, krog katerega se vije 108 stopnic do verha velikanovega. 22 velikanskih kamnitih stebrov nosi bazilikin strop ter loči srednjo ladijo od stranskih. Altarjev ima cerkev le 8, če prištevamo altar pod cerkvijo v kapelici sv. Mohora in Fortunata, pa še trikrat toliko jih bi lahko stalo v velikih prostorih svetišča. Ker je cerkev za farane prevelika, je Božja služba večidel na altarčku v sredi cerkve, ki na samem stoji, in le o velikih slovesnostih je sv. maša v prezbiteriji na glavnem darilniku, do katerega se pride od dveh strani po 14 stopnicah. Altar ta je majhen in ne obsega drugega kot mizo, v sredi sv. razpelo in nekaj svečnikov. Krog altarja je mnogo sedaj zapuščenih korarskih sedežev, in v sredi starinski kamnati patrijarhov stol. Pravijo, da je že prvi vladika sv. Mohor na njem sedel. Pevskega kora in orgelj ni v cerkvi, ampak na vzvišenem mestu pred velikim altarjem je prostor za pevce. Kako bi pač tukaj kake Goršičeve ali Malahovskove orglje s 36 registri donele! sem si mislil, ko sem se zastonj po orgljah oziral.

Pod velikim altarjem je podzemeljska cerkev, ali kript a z altarjem ss. Mohora in Fortunata. Za altarjem počivajo v velikih železnih skrinjah, zavarovanih z debelim železjem, blaženi ostanke oglejskih patronov in mučencev. Nekdaj je bazilika hranila veliko več svetih ostankov, ali ko je cesarica M. Terezija z dovoljenjem papeža Benedikta XIV škofijo razdelila, so tudi ostanke romati morali v Gorico in Videm, in le en del jih je še tukaj ostal. *)

Pokazal nam je naš vodnik, zgovorni in priljudni cerkvenik Oglejski, še marsikaj zanimivega po cerkvi, n. pr. altar sv. Hieronima, cerkvenega velikega učenika s pristavkom, da je bil sv. Hieronim tukaj kerščen (?); dalje velikanske marmornate rake, ki hranijo ostanke očakov iz družine „della Torre“; več marmornatih starinskih plošč, starih podob po zidu itd. Sv. Rešnje Telo je shranjeno, kakor sploh po škofijskih cerkvah, na stran-skem altarju. (Konec naal.)

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Deželni zbori (razun dalmatinskega in gališkega) so sklicani na 5. mal. travna. — Deržavni zbor se zopet prične 23. mal. travna.

Dunajski nadškof so sprejeli častno predsedstvo v shodu katoličanov, ki bode na Dunaju od 30. aprila do 3. maja. Zarad deželnih zborov je namreč na omenjene dni preložen. — Želeti je, da bi se veliko katoličanov vdeležilo tega znamenitega shoda.

Budějoviški škof milgosp. Jan. Valerijan Jirsik v priserčnem pastirskem listu svojim vernikom naznanuje škofovsko 50letnico sv. Očeta in jih opominja, da naj jo prav vredno obhajajo. Kako pa? 1. Naj prosijo, da bi dobrotljivi Bog jim dal ta dan v doželenem zdravju doživeti in jim pošiljal pomoč iz svetišča zoper zalezovanja njih sovražnikov. 2. Želi, da bi 3. rožnika verniki bili prav obilno pri Božji službi in se po vredni spovedi in sv. Obhajilu vdeležili od sv. Očeta podeljenih odpustkov, ktere zamorejo darovati tudi dušam v vicah. 4. Ker so bili sv. Oče svojega posestva oplenjeni in ker od svojih „lupežnikov“ nočejo in nikakor ne morejo sprejemati podpore za vladanje vesoljne sv. Cerkve po vsem svetu, torej je očitno, da le iz djanske ljubezni vérnih katoličanov zamorejo zajemati izdatnih pomočkov za tolike potrebe sv. Cerkve po vsem svetu. Torej naj sodijo sami, če ni to Bogu ljubo delo, ako otroci ne le z molitvami, ampak tudi z milodari podpirajo Pija IX. To pa bo obilno povernjeno, sej resnica je, da bogate cbrstni nese, kar otroci dajo ubožnemu očetu. Zato bo v vsaki duhovnijski cerkvi zbirka darov za sv. Očeta, ktere način in čas viši pastir prepustijo častitim duhovnim pastirjem. Kakor iz naj daljnjih prekomorskih dežel, tako pojdejo tudi iz mile češke domovine mnogi zastopniki o tisti priliki v Rim, in ti bodo darove položili pred sv. Očeta. — Poslednjič priporočajo škof bratovšino sv. Mihela, ki se je letos pričela po vsem Českem.

Drobne novice. Černogorski knez je sprejel podaljšanje primirja s Turčijo do 13. mal. travna. — Misli se, da sporazumljenje med Rusijo in Anglijo v cziru na Jutrovo, se ne dá doseči: Rusija noče razorožati, Anglija noče postaviti Turčiji obroka, do kdaj mora zveršiti zboljšanja za kristjane. Zdaj se zanašajo še na zvezo treh cesarjev, da se mir ohrani: toda v Berlinu in zlasti na Dunaju, pravi „Unità“, so razžaljeni, ker je Rusija obravnavala neposredoma z Anglijo, in tudi ta točka ni brez pritežnosti. Ubogi Slovani! — „Standart“ piše, da g. Elliot, angleški poslanec v Carigradu, se verne nazaj v Carigrad, in verjetno je po njegovi misli, da tudi druge vlade bodo posnemale njegov izgled. — Iz Berlina naznanjajo, da sultan je oklical pomilostenje za Bulgarijo. — V Carigradu je neprenehljivo gibanje v prid Midhat-paša; novi zaperi. — Brazilija po novem štetji ima 9,981.478 prebivalcev; med temi je čez pol-drugi milijon sužnjev. Tudi ima cesarstvo skor 16 tisuč slepih, 11.595 gluhih, v vsem imajo 82.621 pohabljenih, to je 1 na 120. — V Benedkah so tatovi zlezli v pi-sarnico deržavnega poslanca Fambria in so mu ukradli 32.000 lir. Bili so časi, ko so dolgoroiki grabili papežu, škofom itd.; zdaj so jih jele druge misli obhajati.

*) Glej o tem obširni spis v bukvah Monsig. Globoč-nika: „Življenje sv. mučencev Oglejskih Kocijana in tovaršev.“

Cvet in sad zveste molitve.**Zahvale.**

Št. 1. Na živo prošnjo k Mariji, N. lj. G., in po storjeni obljubi za naznanilo, nam je ljubi Bog veliko škodo odvrnil pri živini. Hvala Bogu, ki se tudi živinčeta usmili na prošnjo N. lj. G.! Češena Marija!

Z Gorenjskega, 25. sušca 1877.

Št. 2. Bil sem tako zelo bolan, da mi že marsikdo ni več zdravja obetal; v ti bolezni me moja skerbna mati priporočé v bratovsko molitev Naše ljube Gospé z obljubo, ako se mi zboljša, to zopet koj po „Danici“ razglasiti, in opravljali smo tudi devetdnevno k sv. Jožefu; in potem se mi je koj na bolje obrnilo, tako, da sedaj že vse dela lahko opravljam: tedaj spolnim dolžnost in naznanjam vročo zahvalo v naj večji slavo Bogu in v zahvalo Naši ljubi Gospej presv. Serca in sv. Jožefu za milost zadobljenega zdravja, ter se še na dalje vsa družina tej častiti bratovšini v dušnih zadevah v molitev lepo priporoča.

Martin Mencinger.

Zahvala in prošnja.

Izpolnovaje obljube se preserčno zahvalujeva za prejšeto milost, ter prav zdatno zboljšanje bridke bolezni, in nadaljevaje devetdnevne, ako je Bogu v čast in v dušno zveličanje, da bi popolnoma zdravje dosegle, se s preserčno prošnjo še priporočujeva v združeno molitev bogoljubnim udom te preblage bratovšine. „Naša ljuba Gospá presv. Jezusovega Serca, prosi za nas Boga.“

V Podgorji, 26. sušca 1877.

Mati Jera, hči Micka Mazovič.

Prošnje.

Št. 1. Svojega nevarno bolnega brata priporočujem bratom in sestram Naše ljube Gospé v zvesto molitev, da se še ozdravi, če je Božja volja.

Iz Ljubljane, 25. sušca 1877.

Št. 2. Enako priporoča prav živo v bratovsko molitev naše ljube Gospé neka mati sebe in svoje otroke, da bi se jih Bog usmilil v dušnih in častnih potrebah.

Iz Ljubljane, 26. sušca 1877.

Št. 3. Neki gospod je enako serčno priporočen za pomoč v dušnih in telesnih potrebah.

Št. 4. Neko prav hudo dušno zadevo nekdo priserčno priporoča bratovski molitvi, da bi jo Marija, Naša ljuba Gospá presv. Serca, prav vravnala.

Št. 5. G. G. z Verhniške okolice se priporoča v bratovsko molitev, zlasti tudi gg. duhovnom, da bi na priprošnjo N. lj. G. zadobil pomoč v dušnih in telesnih potrebah.

Št. 6. Neki mož prav goreče priporoča častitljivi bratovšini v molitev svojo silno nevarno bolno ženo, da bi ji usmiljeni Bog, ako je njegova sv. volja, na prošnjo Marijino in sv. Jožefa in na molitev bratovsko še podelil zaželeno zdravje, pa voljno poterpljenje v bolezni. Ako se ji zboljša, obljubim to milost po „Zg. Danici“ naznaniti.

Anton Zadnik.

Št. 7. Usmiljeni bratje in sestre! Prav z vročim srcem vas prosim, prosite našo ljubo Gospó presvetega Serca, naj se usmili naših tolikih britkost, dušnih in telesnih, in nam pridobi potrebne pomoči za dušo in telo, posebno pravo obžalovanje grehov in priserčno ljubezen do Jezusa in Marije. Ako nas Bog usliši na Ma-

rijno priprošnjo, ji hočemo po „Danici“ priserčno zahvalo izreči v njeno večji slavo in ljudem v večji zaupanje.

M. Č.

Št. 8. Neka bolna oseba, ktera je tudi v bratovšini naše ljube Gospé presv. Serca, se prav goreče priporoča vsem bratom in sestram v molitev, ako je Božja volja in nje duši v izveličanje, da bi zadobila po priprošnji Marijni zopet ljubo zdravje. Obljubi tudi, ako zadobi zaželeno gnado, v večji čast Božjo in slavo Marijno po „Danici“ razglasiti.

Z Gorenjskega, 25. sušca 1877.

Življenje štirinajstih pomočnikov v sili.

(Dalje.)

1. Sv. Juri, spričevavec, pomočnik vojakov.

Njega praznik se obhaja v naši in po nekterih družih škofijah 24. malega travna (aprila), v rimskem koledarji pa 23. tega mesca. — Pomenljive znamenja: Upodobuje (mala ali slika) se kot zal mladenec pri 22 letih, večidel na konji, v vojaški rimski opravi; v rokah derži sulico, s katero usmerjuje stražanskega zmaja, ki preti požreti imenitno gospó. — Na pomoč se kliče v skušnjavah zoper vero, oh živinski kugi in vojski.

Sveti Juri je bil v Kapadociji na Jutrovem rojen okoli leta 280. Bil je sin keršanskih, imenitnih in premožnih staršev, ki so ga z mladega v strahu Božjem izreževali. Po zgodnji smerti svojega očeta se podá z materjo v obljubljeni deželo (Palestino), kjer sta imela velike in bogate posestva, in sta pobožno Bogu služila. Ko Juri doraste, si 20letni izvoli po zgledu svojega ranjcega očeta vojaški stan. Mladeneč, lepe postave in imenitnih zmožnost, kmalo pride do velike vojaške časti; bil je viši poveljnik (tribún) oddelka cesarske armade, in ker je to službo prav natančno opravljal, ga cesar Dioklecijan pokliče v Nikomedijo na cesarski dvor, kjer je imel tisti čas svoj sedež; ni pa še vedil, da je Juri kristjan. Dve leti potem mu umerje njegova pobožna mati, in Juri je bil dedič velicega bogastva. Lahko bi bil po mislih tega svetá prav zložno in mirno živel; pa Bog mu je vse druge misli v sercu obudil: vojskovati se za presveto Jezusovo ime zoper malikovavstvo. Da bi ta svoj sveti namen toliko lažje spolnoval, sklene znebiti se vsega časnega premoženja; podá se tedaj v Palestino (Sveto deželo), razdeli bogastvo med uboge, dá svojim sužnjim prostost in se verne v Nikomedijo na cesarski dvor.

Tisti čas se je bila ajdovskega ljudstva lotila neka merzlota do malikov, jelo je opuštati darovanje na čast malikom; to pa cesarja Dioklecijana, gorečega malikovavca, grozno peče, toraj vpraša malika Apolona v njegovem tempelju, kaj bi bilo vzrok ljudske merzloti do bogov? Satan mu iz malika odgovori, rekoč: „Pravični so tega krivi.“ Cesar bi rad zvedil, kdo so „pravični“. Nekdo izmed malikovih služabnikov mu pové: „pravični“ se imenujejo kristjani, ki naše bogove zaničujejo. Cesar sklene v svoji divji jezi keršanstvo popolnoma zatreti, ter pošlje po vsem cesarstvu ostro povelje do vsih deželnih poglavarjev, da naj kristjane z vso mogočo silo primorajo darovati bogovom, nepokorne pa naj z ognjem in mečem pomoré. V Nikomediji pokliče v zbor vse svoje svetovavce in bližnje deželne poglavarje, ter jim razodene svoje povelje, da morajo vse kristjane pomiriti, če se bojo branili darovati bogovom.

Sveti Juri dobro vé, da se mu bliža prehud boj, zato se tri dni z vedno molitvijo nanj pripravlja. Potem stopi pred cesarja v zbor, rekoč: „O cesar in zbrani

očetje! doklej bote še zviševali svojo jezo zoper kristjane, vi, ki ste vajeni dobre postave dajati? Doklej bote še kovali krivične postave in nedolžnost preganjali? Doklej bote še silili pravoverne ljudi, da naj sprejmejo vašo vero, ko še sami ne veste, če je prava? Maliki niso ne bogovi; o ne, še enkrat rečem, niso ne bogovi. Kristus sam je pravi Bog, On sam je Gospod v časti svojega Očeta, ki je vsvaril in ohrani nebo in zemljo. Spoznavajte tudi vi to edino pravo in resnično vero; če ne, pa vsaj pustite kristjane v miru živeti!"

Na té besede imajo zborniki — vsi osupnjeni — svoje oči obrnjene na cesarja, pričakovaje, kaj mu bo odgovoril; pa ga taka jeza tare, da kar besedice ne more spregovoriti, toraj migne Maksenciju, sedečemu na drugem stolu, naj mu dá on odgovor. Maksencij ukaže Jurju, naj nekoliko bliže njega stopi, ter mu reče: „Kdo te je učil takó ošabno in prederzno govoriti?“ Svetnik mu odgovori: „Resnica me je učila.“ Maksencij ga vpraša: „Kaj je resnica?“ Svetnik: „Kristus je resnica, ki ga vi preganjate.“ Maksencij: „Ali si tudi ti kristjan?“ Juri: „Jaz sem služabnik našega Gospoda Jezusa Kristusa, v zaupanju vanj sem stopil v zbor, da mu spričevanje dajem.“ Nato nastane v zboru velik šum med zborniki. Cesar zapovē, da naj bodo tiho, in se oberne k svetniku, rekoč: „Zavoljo tvojega imenitnega rodū, zavoljo tvoje častite službe, ki si jo dosihmal zvesto opravljal, in zavoljo tvoje mladosti zanesem tvojemu prederznemu jeziku, ter te kot dobrotljiv oče opominjam: bodi razumen, daruj našim slavnim bogovom, da rešiš svojo mladost strašanskih muk, in si nakloniš mojo ljubezen in še večji častite službe.“ Sv. Juri mu odgovori: „Serčno želim, da bi ti, o cesar! po meni prišel k spoznanju edino pravega Boga, in mu daroval hvalne daritve, ker potem bi gotovo prejel večno in bolj veličastno kraljestvo od tega, ki ga zdaj imaš; védi namreč, da vse, kar zdaj imaš, je minljivo in zginljivo. Vse tvoje obljube in napovedane strahovite muke pa ne premorejo ne zmanjšati ne ugasiti ljubezni, ki gori v mojem srcu do živega Boga.“ Na te besede se cesar silno raztogoti, in ne pusti svetniku dalje govoriti; ukaže pa svojim služabnikom, naj ga s sulicami iz zbora pahnejo in v ječo tirajo. Sulice so bile na koncēh mehke kakor vosk, in ga niso celo nič ranile.

(Dalje nasl.)

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. „Glasi katoliške družbe“ so véliki četrtek po dekanijskih potih, ki so prišli po ss. olja, razposlani po vsi škofiji. Dobé jih tudi udje, ki so z letnino zastali in morebiti jo kateri o tej priliki plačajo. Preč. gg. dekani in župniki so prošeni, da bi knjižico razdali med ude. Delce, kakoršno bode odsihmal po večkrat na leto izhajalo, je prav podučno in mično ter se upa, da bo občinstvo zadovoljno. — Ob enem prosimo gg. pisatelje, naj bi tudi za to knjižico, ki je namenjena zlasti ljudstvu, kaj prav dobrega in djanskega pisali in poslali, n. pr. gospodu društvenemu predsedniku ali vredništvu „Danice“.

Sveti Oče, dobro pozdravljeni, so zopet pričeli sprejemati zaslizanja. — Tako piše „Unita“ 27. sušca v nasprotju z mavtarskimi listi, ki Pija IX že toliko lét živega pokopujejo!

Birma v Lavantinski škofiji. Milost. gosp. knezo-škof Lavantinski bodo cerkveno obiskovanje imeli in ob enem

zakrament sv. birme delili v naslednjih farah in sledeče dni: 13. maja v Lembahu; 21. maja v Hočih; 23. junija v št.-Janžu pri Trajbergu; 24. junija v Starem tergu; 25. junija v Slovenem gradcu; 26. junija v Smartnu pri Slov. gradcu; 27. junija v št.-Ilju pri Misljnih; 15. julija v št.-Lorencu v Puščavi; 26. julija v Ruših; 31. julija pri sv. Tomažu pri veliki Nedelji; 1. avgusta pri veliki Nedelji; 2. avgusta v Ormužu; 3. avgusta v Svetinjah; 4. avgusta pri sv. Miklavžu poleg Ljutomera; 5. avgusta pri sv. Bolfgangu na Kogi, kjer bo ob enem cerkveno žegnovanje; 6. avgusta v Središču; 8. avgusta v Zaverčih; 9. avgusta pri sv. Barbari v Halozih; 10. avgusta v Leskovcu; 11. avgusta pri sv. Vidu poleg Ptuja, in 12. avgusta pri sv. Trojici v Halozih.

V Rim, v Rim! Katoliški Avstrijanci, kakor naznačuje grof Ant. Pergen v imenu družbe sv. Mihela na Dunaju, bodo od sv. Očeta sprejeti 27. majnika. Kteri tedaj namérjajo na papeževo 50letnico v Rim popotovati, naj bi se oglasili prej ko prej v pisarnici katoliških družb na Dunaju (Wien, I., Reichsrathsstrasse Nr. 3), kjer se bolj na tanko zvē tudi o času in stroških potovanja.

Duhovske spremembe.

V Terzaški škofiji: Konzistorijalna svetovalca sta imenovana: preč. župnik in častni kanonik gosp. Anton Hrovatin in č. g. župnik Matija Dubrovič. — Razpisane so duhovnije: Tomaj, Osip, Pasja vas do 31. sušca, Klana in Kosta-Bona do 31. mal. travna. — Č. g. Janez Buttignoni gre za duh. pom. v Skedenj (Servola).

V Kerški škofiji: Č. g. Centrih Fr., fajm. na visoki Presnici, je dobil faro št.-Peter pri Vašinjah, in č. g. Jerman Juri, provizor v Slovenjem št.-Mihelu, faro Borovlje. Č. g. Štembal Mart. pride z Gorjan za provizorja v Čače in bode oskerboval tudi kuracijo v št.-Pavlu na Zili; Gorjansko faro bode oskerboval č. g. Vavtižar Luk., fajmošter na Ziljski Bistrici. Kuracija v Gorenčah je razpisana do 25. marca. — Umerl je 13. t. m. č. g. Wilenpart Rajmund, duhoven na Šentjanski gori. R. i. p.

Dobrotni darovi.

Za pribegle Ercegovince in Bošnjake: „Date et dabitur vobis“ (Luc. 6, 38.) 1 gl.

Za sv. Očeta: Neimen. 50 kr. z vošilom, da bi veselo obhajali svojo škofovsko 50letnico in doživeli še zmago sv. Cerkve; prosi sv. blagoslov.

Za afrikanski misijon: Č. g. Ant. Jakšič fajmošter 7 gl. 63 kr. (ost. po nar. rečēh).

Za sv. Detinstvo: M. Vandrovec 10 gl. (vsled dopisa iz Prage). — Neimenovana enako 3 gl., ki si hoče pri obleki pritergati, da bo ubogim otročičem pomagano.

Za sv. deželo: Iz Kamnika po preč. g. dek. 21 gl. — Po preč. Loškem dekanu M. Kožuhu 109 gl. 26 kr.

Za Božji grob v Jeruzalemu: Z Vojskega po č. g. V. Klobusu 3 gl. 60 kr. — S Sorice po č. g. M. Jerebu 1 gl. 90 kr. — Iz Vodice 4 gl.

Za bratovščino sv. Rešnjega Telesa: Z Vojskega 1 gl. 40 kr.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. V. v O.: Vse prejmete v kratkem, če že niste. Hvala preserčna, in vesele praznike! — G. Mart. Sk. v Č.: Zastran šia. naročili založniku, da jih pošlje, ko bodo gotove.